



| Guía Docente          |                                                                                                                                                                                                                          |                    |                        |           |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------------|-----------|
| Datos Identificativos |                                                                                                                                                                                                                          |                    |                        | 2019/20   |
| Asignatura (*)        | Gramática Galega                                                                                                                                                                                                         |                    | Código                 | 613G02040 |
| Titulación            | Grao en Galego e Portugués: Estudos Lingüísticos e Literarios                                                                                                                                                            |                    |                        |           |
| Descritores           |                                                                                                                                                                                                                          |                    |                        |           |
| Ciclo                 | Período                                                                                                                                                                                                                  | Curso              | Tipo                   | Créditos  |
| Grao                  | 2º cuatrimestre                                                                                                                                                                                                          | Cuarto             | Obrigatoria            | 6         |
| Idioma                | Galego                                                                                                                                                                                                                   |                    |                        |           |
| Modalidade docente    | Presencial                                                                                                                                                                                                               |                    |                        |           |
| Prerrequisitos        |                                                                                                                                                                                                                          |                    |                        |           |
| Departamento          | Letras                                                                                                                                                                                                                   |                    |                        |           |
| Coordinación          | Sanchez Rei, Xose Manuel                                                                                                                                                                                                 | Correo electrónico | x.m.sanchez.rei@udc.es |           |
| Profesorado           | Sanchez Rei, Xose Manuel                                                                                                                                                                                                 | Correo electrónico | x.m.sanchez.rei@udc.es |           |
| Web                   |                                                                                                                                                                                                                          |                    |                        |           |
| Descrición xeral      | Estudo do funcionamento das estruturas morfosintácticas e textuais do galego, con atención particularizada aos fenómenos lingüísticos máis salientábeis e á identificación e descrición das súas unidades constitutivas. |                    |                        |           |

| Competencias do título |                                                                                                                                               |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                 | Competencias do título                                                                                                                        |
| A1                     | Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.                                                                |
| A2                     | Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.            |
| A3                     | Coñecer as correntes teóricas da lingüística e da ciencia literaria.                                                                          |
| A4                     | Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua galega.                                                                         |
| A10                    | Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.                             |
| A15                    | Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.                                                                    |
| A21                    | Dominar a gramática da lingua galega.                                                                                                         |
| B1                     | Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.                                              |
| B3                     | Adquirir capacidade de autoformación.                                                                                                         |
| B4                     | Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.                                                                            |
| B5                     | Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.                                                                                   |
| B6                     | Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.                                |
| B7                     | Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.                                 |
| B10                    | Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/a e profesional.                                                                 |
| C6                     | Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.             |
| C7                     | Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.                                                              |
| C8                     | Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade. |

| Resultados da aprendizaxe                                                                                         |  |                        |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|------------------------|----|
| Resultados de aprendizaxe                                                                                         |  | Competencias do título |    |
| Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria                                     |  | A1                     |    |
|                                                                                                                   |  | A2                     |    |
|                                                                                                                   |  | A3                     |    |
|                                                                                                                   |  | A10                    |    |
| Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua galega                                              |  | A4                     | B4 |
| Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións. |  | A10                    |    |
| Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica                                         |  | A15                    |    |
| Dominar a gramática da lingua galega.                                                                             |  | A21                    |    |
| Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información                   |  |                        | B1 |



|                                                                                                                                              |  |     |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|-----|----|
| Adquirir capacidade de autoformación                                                                                                         |  | B3  |    |
| Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas                                                                                   |  | B5  |    |
| Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva                                |  | B6  |    |
| Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico                                 |  | B7  |    |
| Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional                                                                 |  | B10 |    |
| Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse             |  |     | C6 |
| Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida                                                              |  |     | C7 |
| Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade |  |     | C8 |

| Contidos                    |                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Temas                       | Subtemas                                                                                                                                                                                    |
| 1. Introducción á Gramática | 1.1. Definición, clases, partes e unidades<br>1.2. A tradición gramatical galega                                                                                                            |
| 2. Gramática da cláusula    | 2.1. Introducción aos estudos de sintaxe<br>2.2. A frase<br>2.3. A predicación lingüística<br>2.4. A cláusula                                                                               |
| 3. Gramática da palabra     | 3.1. O verbo<br>3.2. O nome<br>3.3. O pronome<br>3.4. As palabras invariábeis                                                                                                               |
| 4. Gramática do texto       | 4.1. Introducción. Texto e contexto<br>4.2. As propiedades do texto. Cohesión e coherencia<br>4.3. A organización da información. Os marcadores discursivos<br>4.4. As modalidades textuais |

| Planificación           |                                                 |                   |                                           |              |
|-------------------------|-------------------------------------------------|-------------------|-------------------------------------------|--------------|
| Metodoloxías / probas   | Competencias                                    | Horas presenciais | Horas non presenciais / traballo autónomo | Horas totais |
| Sesión maxistral        | A1 A3 A4 A15 A21 B5<br>B6 C8                    | 25                | 0                                         | 25           |
| Recensión bibliográfica | A4 A10 A21 B1 B3 B5<br>B7 C7                    | 2                 | 32                                        | 34           |
| Traballos tutelados     | A1 A4 A15 A21 B1 B3<br>B5 B6 B7 B10 C6 C7<br>C8 | 2                 | 46                                        | 48           |
| Presentación oral       | A4 A15 B1 B3 B4 B7                              | 1                 | 6                                         | 7            |
| Proba mixta             | A1 A2 A4 A10 A15<br>A21 B5 B7 C7                | 2                 | 30                                        | 32           |
| Atención personalizada  |                                                 | 4                 | 0                                         | 4            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

| Metodoloxías     |                                                                                                                                                                  |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías     | Descrición                                                                                                                                                       |
| Sesión maxistral | Presentación, desenvolvemento e análise de contidos teóricos e procedementais precisos para o alumnado atinxir as competencias e destrezas previstas na materia. |



|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Recensión bibliográfica | Cada estudante deberá entregar a(s) recensión(s) bibliográfica(s) que o profesor indicar ao longo do curso.                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Traballos tutelados     | Cada estudante deberá realizar un traballo tutelado sobre un tema relacionado cos contidos da materia e que deberá escoller de acordo co profesor. Nel deberá verificarse o feito de conseguir información por si propio e a habilidade de interrelacionar diferentes contidos, ao paso que tamén ten de demostrar que posúe unha práctica lingüística de calidade. |
| Presentación oral       | Exposición oral, na aula, en que cada estudante explicará a metodoloxía, desenvolvemento e resultados da pesquisa realizada no "Traballo Tutelado".                                                                                                                                                                                                                 |
| Proba mixta             | Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico, exercicios prácticos etc.                                                                                                                                                                                                                                                                           |

## Atención personalizada

| Metodoloxías        | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Traballos tutelados | Alén do labor de atendimento realizado no horario marcado polo profesorado da materia, a atención personalizada estará dirixida especialmente para o apoio á realización do "Traballo Tutelado". Cada estudante deberá asistir, polo menos, a unha sesión de atendimento previa á entrega e exposición do traballo. |

## Avaliación

| Metodoloxías            | Competencias                              | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                        | Cualificación |
|-------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Proba mixta             | A1 A2 A4 A10 A15 A21 B5 B7 C7             | Constitúe unha proba con elementos diversos (prácticos e teóricos), onde serán valorizados os contidos, a clareza e rigor expositivo, ben como a calidade da lingua utilizada. Entre as preguntas haberá polo menos unha referida ás lecturas obrigatorias.       | 50            |
| Recensión bibliográfica | A4 A10 A21 B1 B3 B5 B7 C7                 | Neste exercicio o alumno ou a alumna debe elaborar un comentario crítico dunha obra de lectura marcada polo profesor. Teranse en conta a capacidade crítica, a clareza expositiva e argumentativa e a de síntese, ben como unha práctica lingüística de calidade. | 15            |
| Traballos tutelados     | A1 A4 A15 A21 B1 B3 B5 B6 B7 B10 C6 C7 C8 | No traballo que cada estudante ten de realizar concederase importancia ao tratamento do tema, á clareza expositiva e argumentativa, á calidade da lingua e á capacidade de chegar a conclusións propias.                                                          | 25            |
| Presentación oral       | A4 A15 B1 B3 B4 B7                        | Cada estudante deberá facer unha presentación oral do traballo tutelado. Serán valorizados os resultados da pesquisa, o rigor expositivo, a calidade da lingua utilizada e os recursos e estratexias expositivas empregadas.                                      | 10            |

## Observacións avaliación



## Cuestións xerais:

1. Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir globalmente unha cualificación igual ou superior a 5 valores sobre 10. Na proba mixta terá de obter como mínimo 4 valores sobre 10 para poder sumar os restantes elementos de avaliación.
  2. O alumnado terá de entregar os traballos e actividades no prazo fixado, os cales deberán cumprir unha exixenciais mínimas de corrección lingüística (ortografía, puntuación, concordancia sintáctica, ausencia de reiteracións, precisión lexica, rexistro formal etc.); no caso de deficiencias lingüístico-expresivas, estas poderán ser penalizadas na cualificación, segundo o documento Exixencias mínimas de corrección lingüística (aprobado pola Sección Departamental de Galego-Portugués no día 06.07.2018 e pendurado en Moodle).
  3. O alumnado con matrícula parcial e/ou dispensa académica deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante. Se non puiden asistir ás titorías, terá de se pór en contacto co profesor a través do correo electrónico. Tamén deberán contactar con el aquelas persoas cuxo horario laboral for incompatíbel co seguimento da materia, mais que non cumpriren as condicións para obteren a dispensa académica; após as pertinentes comprobacións, poderán ter condicións de avaliación equivalentes aos casos da dispensa académica.
  4. Na segunda oportunidade, en xullo, o alumnado será avaliado cos mesmos criterios e coas mesmas percentaxes que na oportunidade anterior. Isto significa que antes da data oficial do exame teñen de ser entregues todos os traballos e actividades programadas (recensións bibliográficas e traballos tutelados). No caso da presentación oral, marcarase un día para a súa realización. De haber convocatoria adiantada, serán aplicados idénticos criterios de avaliación que nos casos anteriores.
  5. A cualificación de NON PRESENTADO/A será considerada cando se der algún dos seguintes supostos: a) o alumno ou a alumna non realizou a proba mixta; b) a alumna ou o alumno non entregou nin desenvolveu ningunha das actividades previstas (traballo tutelado, recensión, presentación oral); c) o alumno ou a alumna non realizou a proba mixta nin desenvolveu ningunha das actividades programadas (traballo tutelado, recensión, presentación oral).
- Aviso importante: Os traballos presentados polo alumnado poderán ser incorporados ao Turnitin, ferramenta para a detección do plaxio e de traballos previamente presentados nesta ou noutras universidades, inclusive pola/o mesma/o estudante. Se se producir algunha destas circunstancias, poderán ser aplicadas as medidas contempladas nas Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e de mestrado universitario da Universidade da Coruña (artigo 14.4).

## Fontes de información



|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Bibliografía básica</b>         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Álvarez, R. / Xove, X. (2002). Gramática da lingua galega. Vigo: Galaxia</li> <li>- Azeredo, J. C. de (2008). Gramática Houaiss da Língua Portuguesa. São Paulo: Publifolha / Houaiss</li> <li>- Báez San José, V. (1988). Fundamentos críticos de la gramática de dependencias . Madrid: Síntesis</li> <li>- Busse, W. / Vilela, M. (1986). Gramática de Valências. Apresentação e Esboço de Aplicação à Língua Portuguesa. Coimbra: Almedina</li> <li>- Dik, S. C (1997). The Theory of Functional Grammar, 2 vols.. Berlin: Mouton de Gruyter</li> <li>- Eliseu, A. (2008). Sintaxe do Português. Lisboa: Caminho</li> <li>- Freixeiro Mato, X. R. (2005). Os marcadores discursivos. Conectores contraargumentativos no galego escrito. A Coruña: Área de Filoloxías Galega e Portuguesa da UDC</li> <li>- Freixeiro Mato, X. R. (2006). Gramática da Língua Galega. Vol. II. Morfosintaxe. Vol. IV. Gramática do Texto . Vigo: A Nosa Terra</li> <li>- Freixeiro Mato, X. R. (2013). Estilística da Língua Galega. Vigo: Xerais</li> <li>- Halliday, M. A. K. (1994). An Introduction to Functional Grammar . London / New York: Arnold / Oxford University Press</li> <li>- Koch, I. Villaça (2004). Introdução à Linguística Textual . São Paulo: Martins Fontes</li> <li>- Mateus, M. H. M. et al. (2003). Gramática da Língua Portuguesa . Lisboa: Caminho</li> <li>- Moreno Cabrera, J. C. (1987). Fundamentos de sintaxis general . Madrid: Síntesis</li> <li>- Neves, M. H. de Moura (2002). A Gramática. História, Teoria e Análise, Ensino . São Paulo: UNESP</li> <li>- Portolés, J. (2001). Marcadores del discurso . Barcelona: Ariel</li> <li>- Raposo, E. B. Paiva et al. (2013). Gramática do Português. Lisboa: Fund. Calouste Gulbenkian</li> <li>- Sánchez Rei, X. M. (2010). O complemento preposicional en galego. Análise desde a gramática de valências.. A Coruña: Área de Filoloxías Galega e Portuguesa da UDC</li> <li>- Vilela, M. (1992). Gramática de Valências. Teoria e Aplicação . Coimbra: Almedina</li> <li>- Vilela, M. / Villaça Koch, I. (2001). Gramática da Língua Portuguesa . Coimbra: Almedina</li> </ul> |
| <b>Bibliografía complementaria</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Azeredo, J. C. (org.) (2008). Língua Portuguesa em Debate. Conhecimento e Ensino. Petrópolis: Vozes</li> <li>- Báez San José, V. (2002). Desde el Hablar a la Lengua. Prolegómenos a una teoría de la sintaxis y la semántica textual y oracional. Granada: Ágora</li> <li>- Beaugrande, R.-A. de / Dressler, W. U. (1997). Introducción a la lingüística del texto. Barcelona: Ariel</li> <li>- Bosque, I. / Demonte, V. (dirs.) (1999). Gramática descriptiva de la lengua española. Madrid: Espasa-Calpe</li> <li>- Cunha, C. / Cintra, L. (1992). Nova Gramática do Português Contemporâneo. Lisboa: Sá da Costa</li> <li>- Koch, I. Villaça (2002). Desvendando os segredos do texto. São Paulo: Cortez</li> <li>- Mateus, M. H. M. / Xavier, M. F. (orgs.) (1991/1992). Dicionário de Termos Linguísticos. Lisboa: Cosmos</li> <li>- Neves, M. H. de Moura (2000). Gramática de Usos do Português. São Paulo: UNESP</li> <li>- Peres, J. A. / Mória, T. (1995). Áreas Críticas da Língua Portuguesa. Lisboa: Caminho</li> <li>- Sperber, D. / Wilson, D. (1986). Relevance. Communication and Cognition. Oxford: Basil Blackwell</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| Recomendacións                                           |
|----------------------------------------------------------|
| <b>Materias que se recomenda ter cursado previamente</b> |
| Lingua Galega 1/613G02002                                |
| Lingua Galega 2/613G02014                                |
| Lingua Galega: Norma e Usos/613G02038                    |
| <b>Materias que se recomenda cursar simultaneamente</b>  |
|                                                          |
| <b>Materias que continúan o temario</b>                  |
|                                                          |
| <b>Observacións</b>                                      |
|                                                          |



(\*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías